

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ОБ'ЄДНАНЬ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ КОМПЕТЕНТНОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Кокоша Антоніна Володимирівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м.Умань
Науковий керівник – доктор педагогічних
наук, професор, завідувач кафедри соціальної
педагогіки та соціальної роботи Коляда Н.М.

Прийняття оновленого закону «Про освіту» (2017 р) стало початком формування новітньої концепції розвитку компетентності випускників закладів вищої освіти. Реформування освітньої галузі залишається пріоритетним напрямом національної політики держави. З метою підготовки кваліфікованих спеціалістів у галузі соціального забезпечення заклади вищої освіти починають впроваджувати в навчальні плани нові дисципліни та інноваційні форми роботи зі студентською молоддю. Кваліфікований соціальний працівник – це не тільки фахівець який володіє як теоретичними так і практичними навичками здійснення професійної діяльності, а також вміє творчо мислити, знаходити неординарні рішення проблем клієнтів та є різнобічно розвиненим не лише як теоретик чи практик, а й як науковець. Тому важливо в період професійної підготовки у межах закладу вищої освіти створити необхідні умови для розвитку наукового потенціалу майбутніх соціальних працівників через діяльність різноманітних студентських об'єднань, зокрема наукових.

Політика держави у науковій сфері характеризується удосконаленням форм організації наукових студентських досліджень, розширенням змісту наукових робіт, зростанням ролі студентських наукових товариств. Прийнятий Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) [3] значно розширив права студентських наукових товариств. Вони можуть приймати акти, що регламентують їх організацію та діяльність; проводити організаційні, наукові та освітні заходи; популяризувати наукову діяльність серед студентської молоді, сприяти залученню осіб, які навчаються, до наукової роботи та інноваційної діяльності; представляти інтереси студентів перед адміністрацією вищого навчального закладу та іншими організаціями з питань наукової роботи та розвитку академічної кар'єри; сприяти підвищенню якості наукових досліджень; обміну інформацією між молодими вченими та дослідниками; розвивати міжвузівське та міжнародне співробітництво; взаємодіяти з Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук, науковими та науково-дослідними установами.

Проблему формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання у вищому навчальному закладі вивчали багато вчених. Різні аспекти цієї проблеми стали предметом наукових досліджень В. Баркасі, І. Бондаренко, Н. Босак, М. Васильєвої, С. Вітвицької, О. Вознюк, Л. Голованчук,

І. Дроздової, А. Журавльова, Л. Карпової, С. Козак, М. Левківського, О. Мамчич, А. Маркової, Г. Мельниченко, Г. Мухамедзянової, О. Палій, Л. Петровської, О. Пометун, Л. Пуховської, С. Савельєвої, Н. Саєнко, С. Сисоєвої, Н. Тализіної, Л. Шевчук та ін. Вагомий внесок у дослідження проблеми студентської науково-дослідницької роботи зробили провідні науковці: Л. Вовк, Н. Дем'яненко, М. Євтух, В. Кремень, В. Луговий, В. Майборода, О. Микитюк та ін.

Ми глибоко переконані, що залучення майбутніх соціальних працівників до активної науково-дослідницької діяльності, формування в них науково-професійного мислення, професійної креативності відповідно до вимог закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) [3] може бути реалізовано через принципове переосмислення ролі наукової роботи в процесі університетської підготовки за умов побудови навчального процесу на спільних наукових дослідженнях викладачів і студентів як основи становлення компетентного фахівця у закладі вищої освіти. У цьому аспекті нам цікаві висловлювання В. Курила: «Необхідно активно розвивати науку у вищих навчальних закладах, не тільки теоретичну, але й практичну. Загальновідомо, що здебільшого винаходи, причому ноу-хау, пропонують саме молоді винахідники, які мислять нестандартно, нетрадиційно» [5, с. 21–22].

Сучасний розвиток соціальної сфери вимагає від системи вищої освіти професійної підготовки майбутніх фахівців, що володіють фундаментальними знаннями, вміннями та навичками, здатних творчо підходити до вирішення неординарних питань, які постають щоденно перед соціальними працівниками в процесі вирішення проблем клієнтів соціальних служб та закладів. Основна увага вищої школи під час підготовки майбутніх соціальних працівників акцентується на компетентностях, що сприяють швидкій адаптації спеціалістів до діяльності соціальних закладів, а також спроможності надання якісних соціальних послуг клієнтам, спрямованих на розв'язання їхніх нагальних проблем.

Системотворними елементами професійної освіти соціальних працівників є: вимоги й потреби суспільства та клієнтів, цінності, мета, зміст і технології соціальної діяльності, необхідність формування у фахівців готовності до виконання професійних обов'язків, професійної компетенції й професійно зумовлених особистісних якостей. Професійна підготовка соціального працівника є процесом формування професійної компетентності, необхідних професійних компетенцій, якими йому потрібно оволодіти та застосовувати у подальшій практичній діяльності [4].

Ми повністю поділяємо думку М. Каримова [2], що традиційні форми навчання, доповнені науковими конференціями, конкурсами, науково-дослідними розробками, надають майбутнім соціальним працівникам ефективні інтелектуальні та творчі інструменти для постановки та вирішення навчальних і наукових завдань, сприяють розвитку потребнісно-мотиваційних, емоційно-ціннісних і пізнавально-вольових сфер особистості. На думку М. Сергєєва, університет повинен бути генератором ідей, моделей і зразків педагогічної діяльності, ініціатором інноваційних процесів у регіональному освітньому просторі [1, с. 54]. Все це стає можливим за умов забезпечення пріоритету

науково-дослідної спрямованості освіти як особливості підготовки соціальних працівників до професійної діяльності.

На наш погляд, участь майбутніх соціальних працівників у діяльності студентського наукового товариства стане гарною можливістю для розкриття їх наукового та креативного потенціалу, розвитку у них науково-професійного мислення і навичок дослідницької роботи та інноваційної діяльності. Серед найбільш значущих завдань студентського наукового товариства, як складової професійного становлення соціальних працівників, ми виділяємо такі: залучення до науково-дослідної роботи, підвищення її якості; допомога в освоєнні та поглибленому вивченні дисциплін навчального плану з метою набуття практичного досвіду роботи з фахового спрямування; оволодіння сучасними методиками і навичками проведення самостійних наукових досліджень; підвищення мотивації для вирішення конкретних практичних проблем соціальної роботи; створення сприятливих умов для участі їх у наукових заходах, конкурсах, грантах, проєктах, олімпіадах, конференціях тощо.

Отже, роль студентських наукових об'єднань у професійному становленні компетентного соціального працівника є досить значною, а науково-дослідницька діяльність майбутніх соціальних працівників у процесі їх практичної підготовки має інтегруватись у цілісний освітній процес і стати багатоплановою та цілеспрямованою, щоб забезпечувати не лише оволодіння фаховими компетенціями, а й стати засобом продукування нових знань та умінь, розвитку ціннісного ставлення до науково-дослідницької діяльності в контексті її нормативно-навчальних функцій, забезпечуючи особистісне освітнє й професійне зростання майбутнього фахівця.

Література:

1. Голуб Т. Інтерація змісту науково-дослідницької роботи студентів і якості вищої технічної освіти // Наука і освіта. 2011. № 6. С. 51–54.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної роботи / за заг. редакцією проф. І. Звереві. К., Симферополь : Універсум, 2012. 536 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Капська А. Деякі аспекти професійної підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників // Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. Серія: Педагогічні науки. 2010. №15. С. 12 – 16.
5. Степашко В. Модель науково-дослідної роботи вищого навчального закладу // Збірник наукових праць Уманського педагогічного університету ім. П. Тичини. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Вип. 17 (2006). С. 17–29.